

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 8 K (ena številka 20 vin.), za Nemčijo 10 K, za druge države in Ameriko 13 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravnistvo.

Izhaja ob četrtnih 2. novembra 1916!

1. Varna kritja mostva težkega topništva v bližini tolminskega potoka.

2. Razstreljena hiša v Zatoľminu.

3. Strelnski jarek pri Dolju.

4. Zakop pod imenom »Pri do-bri Zofki«.

5. Razstreljen tolminski most.

6. Jama, ki jo je izkopala granata italijanskega 28 cm topa pri Tolminu.

7. Metalo min, 22 cm, pri tolminskem mostu.

8. Vojaški grobovi pri Prapetnu.

9. Vojaške barake in novi most pri Tolminu.

10. Razstreljene hiše v Zatoľminu.

11. Poljsko topništvo ob vznožju hriba v Tolminu.

12. Razdejanje Zatoľmina.

13. Zvezni jarek nad Doljem.

14. Infanterijska opazovalna straža pri Tolminu.

15. Vojaško pokopališče na hribu tolminskega gradu.

16. Zakopi in jarki pri Tolminu.

Slike iz tolminskega bojnega ozemlja.

Prikazen.

(Poljski spisal Boleslav Prus; preložil Al. B.)

I.

Nekega zimskega večera okrog devete ure sedi Čerski v svoji delavnici sklonjen čez mizo. Visoka soba je to z dvema oknom. Tla pokriva čezinčez velika preproga. Ob eni steni stoji omara za knjige s tremi oddelki, ob drugi pa omara s kirurškiimi orodjem. Sredi delavnice, pod visečo svetilko, je miza, pri kateri dela doktor. Jutri mora operirati hudo bulo na vratu, zato si danes prerisuje iz atlasa ta del telesa, nevaren za zdravnika in bolnika, z vso razrastlo mrežo živcev in krvnih cevi.

Doktor je srednje rasti, odlikuje ga hladen mir. Znanci govore o njem, da ima kamnito vnajnost in jeklen pogled. Znan je kot eden najspretnjših kirurgov. Človeku se zdi, da vidi prav v notranjost bolnega telesa in njegovi nožički imajo, rekel bi, čut, zato se mu še ni prigodila nobena posebna napaka pri operacijah.

Prav posebna črta njegovega značaja je neupogljiva volja. Bil je sin nekaj imovite rodbine, a ko je bil oče izgubil imetje in umrl, si je že v petem razredu pričel služiti kruh ter redil ne samo sebe, marveč tudi mater. S težkimi zaprekami je dovršil vseučilišče, bil nekaj let v tujini, vrnivši se v domovino pa si je hitro pridobil sloves in prakso ter se oženil.

Drugo potezo znamenitega doktorja je delal globoki pesimizem, kateremu je bilo izvira iskati že v otroških letih. Očetov družabnik jih je spravil ob imetje in očeta samega v grob, ko pa je mati prišla k oderuhu, da bi si izprosila od njega vsaj nekaj denarja za sinovo vzgojo, ji je zlobnež odgovoril:

»Kdor nima toliko, da bi dokončal šole, naj se loti rokodelstva... Družba ne potrebuje napol učenih ljudi z velikimi zahtevami, marveč dobrih rokodelcev.«

Po tej zavrnitvi se je uboga mati obrnila po pomoč sedaj na svoje sorodnike, sedaj na bivše prijatelje. A vsi so odgovarjali enako, naj Karel ne misli na vedo, marveč na rokodelstvo.

Tako ravnanje najbližjih, sicer prijaznih oseb, se je s krvavimi sledmi zarisalo v zdravnikovo dušo in vplivalo na njega poznejše življenje. Nevoščljivci so pripovedovali, da je doktor Čerski zato znamenit kirurg, ker je iz svojega slovarja izbrisal izraz »sočutje«, kar je potrjeval tudi on sam, neredkokrat govoreč:

»Ako bi se vznemirjal nad vsako solzo, katero vidim, bi ne mogel biti ne kirurg, da, ne usmiljena sestra.«

Kljub temu je bil pošten človek. Ne samo, da je zastoj zdravil reveže, njegova hiša je bila tudi znano središče, v katerem je iskalo podpore mnogo posameznikov in rodbin. Za to je skrbela njegova žena.

Kadar je kak bližnji znanec vprašal doktorja, kako je mogoče njegovo veliko požrtvovalnost združiti s šepavimi aforizmi, je odgovoril:

»Človekoljubje je stvar moje žene. Naj se ona ukvarja s tem, ako jo veseli...«

»Ne črnite se vendar, doktore...«

»Jaz se nikakor ne črnim. V dobrodelni delavnosti svoje žene ne igram no-

bene vloge. Jaz samo gledam, da ne napravim kaj slabega: ne kradem, ne ubijam, ne vozim se po železnici brez listka... To je vse, kar me veseli.«

Doktor se je čudno ujema s svojo delavnico, ki je imela mračno lice, kakor bi bil vsak izmed preiskanih pacientov v njej pustil del svojih skrbi in nemira.

II.

Ravnokar so zaškripala vrata in na preprogi se je oglasilo šumenje svilnatega krila.

»Ti si, Zofka?« je vprašal doktor ter dvignil glavo od svoje risarije.

»K mami grem.« je rekla gospa z znižanim glasom, »pojdeva skupaj k Viktorju. Ali te motim?... Oprosti.«

Objela ga je okrog vratu in poljubila na lice. V svoji beli obleki je bila videti kakor cvet ob sohi. Bila je visoka, živahna žena trdih, a lepih obrisov, katere je krasil izraz ljubeznivosti. Mož, katerega je oboževala, sinček, za katerega je bila vsak hip pripravljena žrtvovati življenje, in razni trpeči siromaki — to je bilo okrožje, v katerem je ona razvijala svojo delavnost.

»Kdaj prideš pome?« je rekla. »Morda pa sploh ne prideš, ker vidim, da delaš nekaj jako nujnega?... K Viktorju pride danes nekaj ljudi samo zato, da se seznanijo s tabo...«

»Morda mislijo, da jih bom, ako se ž njimi seznanim, operiral boljše in ceneje?...«

»Ne govori tako, to ni lepo, Karel!... Ali pa želiš, da bi ostala doma, da boš potem prost?«

»Le idi, dete moje, in dobro se zabavaj. Ako ne šine kaj vmes, pridem po-te okrog dvanajste.«

»Dobro. Pojdi torej poljubit Kazimirčka, rad bi očki želel lahko noč.«

»Ako me imaš količkaj rad, ne govori kaj takega, Karel!...« je vzkliknila strahoma. »Včasih govoriš, kakor bi dvomil...«

»Nikakor bi ne bilo težko, razne dvome spraviti s sveta!...« se je zasmel doktor. »Eno znamenje, en majhen dokaz bitja... kaj bi to škodilo Bogu?...«

»Oh, ne govori tako!...« ga je znova prekinila žena z rastočo grozo. »Znamenja božja so grozna in jih ni treba izzivati...!«

»Idi, idi, dušica!« ji je doktor segel v besedo. »Idi in oddahni se dodobra od naših samostanskih dolgočasnosti...«

Objel jo je, jo spremil do vrat ter se vrnil k svoji mizi. Zopet je sklonil glavo nad risarijo, a jo takoj zopet dvignil, moten od nekega šuma.

Na dvorišču je padal sneg in sipal po oknu. Včasih se je zdelo, da razposajeni otroci mečejo pesek na okna, potem pa zopet, da nekdo trka na okno, kakor bi hotel doktorja poklicati, ali pa mu naznaniti, da sam pride k njemu.

Doktorju se je zdelo, da za tem snežnim šumenjem vidi majhne rdeče prstke, ki bobnajo po steklih v oknu. Spomnil se je sinčka, se nasmehnil in šel iz delavnice.

V veliki sobi pri luči bledomodre svetilke je spal Mirko v beli postelji, čuvan od izkušene pestunje.

Mirko je čakal atka in čakal... sploh se ni dal sleči in mi je še rekel, naj ga vzbudim, ako bi zaspal...« je šepetala vzgojiteljica z usmevom. »Hotel je atku želeli lahko noč in mu pokazati novega možica, katerega mu je bila danes poslala babica... In rekel je, da mu da tega možica, ako bo atek hotel, češ da je najlepša igrača, kar jih je dobil Mirko... Njemu se vsaka nova igrača zdi najlepša...«

Po teh besedah je vzgojiteljica odšla in doktor je gledal spečega sinka.

London: Trafalger-Square z Nelsonovim spomenikom. Trafalger = špansko obrežno gorovje pri Gibraltarju, kjer se je l. 1805 vnela pomorska bitka med angleškim in združenim francosko-španskim brodomjem, koje je porazil poveljnik Nelson, ki je padel — spoznan po odlikovanjih — zadet od sovražnika; španski poveljnik je bil ujet, francoski je pa podlegel ranam.

»Ta čas otrok še ne spi?« se je začudil doktor. »Tako grem tja.«

Žena ga je objela in rekla:

»Da se kmalu vidiva... Ostani z Bogom...«

»No, to ni slaba protekcija...« je zamrmral doktor.

»Kako čudno je z otroki!« si je mislil doktor. »Ko je ta revček prišel na svet, je bil zelo neprikupen, tako, da sem dvomil, ali ga bom kdaj imel rad... Nato se je malo popravil in me začel zanimati. Danes pa je tako lep kot kerubin, ta moj najdražji zaklad... Ni čudo...«

Ima temne materine oči in njeno smehljanje ...»

Doktorju je prišlo na misel, da je to dete edino bitje, katero ga ljubi brez sence egoizma. Kako se poslavlja od očeta, kadar odhaja! ... Kako prosi, da bi ga posadili na okno, da bi prej videl vračajočega se očeta! ... Kako mu je bilo strašno hudo, ko je moral nekoč atek oditi za nekaj dni! ...

»Nikoli bi si ne bil mislil, da more otrok človeka tako osrečevati...« je zašepetal globoko ginjeni doktor.

V tem se mu je ustavil pogled na sliki, ki je visela nad Mirkovo posteljico.

Bil je to babičin dar, krasen angleški bakrorez, predstavljajoč Kristusa. Odrešenik je sedel na skali, s cveticami obrastli; za njim se je v daljavi videlo gorovje in ceste, njih začetek pa je zakrival Odrešenikov plašč.

Kristusova glava je bila nenavadno krasna; imela je žalosten in vevajoč izraz, ki se je čudno lepo ujema s podpisom, ki ga je bila babična roka napisala na sliko:

»Ljubite svoje sovražnike ... izkajzujte dobrote tistim, ki vas sovražijo in preganjajo ...«

»Čudne besede!« ... je rekel doktor sam pri sebi. »Izgovoriti jih je mogel samo ta modrijan, katerega oči gledajo drugačen svet, nego je naš svet ... Kajti na tem našem svetu bi bil pač čuden človek, o katerem bi se izvedelo, da ljubi sovražnike! ... je dalje premišljal doktor. »V enem dnevu bi ne imel na sebi drugega kot srajco in v enem dnevu bi mu izsesali vso kri ...«

»Ne, sinček!« je pošepetal, sklanjaje se čez posteljico; »ne ljubi sovražnikov in ne delaj dobrega njim, ki te bodo sovražili. Sicer ne boš imel moči in srca za tiste, ki te imajo radi ...«

»Ne stori tega, sinček, ne!« ... Ta hip se je v predsobi oglasil električni zvonec tako nenavadno, da je osupli doktor zapustil otroško ležišče ter se vrnil v delavnico.

»Deset je skoro ... Kaj se je neki komu zgodilo?« ... je rekel sam pri sebi.

III.

V delavnico je stopil starec z dolgimi lasmi in neredno gojeno brado. Na sebi je imel ponošen plašč, pokrit s snežinkami.

Ko ga je doktor ugledal, se je zdrzil in vprašal z glasom, iz katerega je zvenela nevšečnost in čudenje:

»Kaj vas je ... pripeljalo k meni in ob tem času?«

»Davica ...« je šepnil starec. »Moj vnuček ima davico ... Zadušilo ga bo!«

Doktor je zmajal z rameni. Ko je starec to videl, je povzdignil roke in pričel govoriti s hripavim glasom:

»Usmilite se! ... Res je, prevaril sem vas ... Ako želite, pripoznam to pred sodiščem ... A kaj imam sedaj od tega? ... Siromaštvo! ... Moja hči, vdova, se živi od šivanja, poleg tega pa nima niti zdravja, niti dela ... V vaših očeh sem zločinec, toda ... ali more otrok kaj za to? ... Glejte, šele šest let je star ... Ali zato trpi tako grozno, ker je njegov ded zakrivil zločin? ... Udarite me ... vrzite me v ječo, a usmilite se nedolžnih ljudi ... Saj je Kristus na križu tudi odpustil svojim krvnikom ...«

»Čujte,« je rekel doktor, »kot zdravnik nimam pravice, da bi komu odrekel pomoč, a kot človek ...«

Obmolknil je za hip, potem pa na-

daljeval: »Vprašam vas, ali bi mi vi ta hip vdeli iglo?« ...

»Vidite, kako se tresem ...« je pošepetal starec, gledajoč mu v oči plaho ko pes, ki ga čaka palica.

»Umejte me,« je rekel doktor. »Na drugem otroku bi izvršil operacijo, razen na ... mojem in ... vašem ... Pri vašem dečku bi ne imel mirne roke, ker se mi zdi, da bi se namesto ene rakve, rakve mojega očeta, postavila med mene in vas druga, rakev vašega vnuka ... Ali me razumete?«

»Razumem, da me je Bog preklel!« ...

»Poiščite torej drugega zdravnika ... Honorar ... če treba, plačam jaz ...«

»Ni časa,« je rekel starec, vijoč roke »Stanujemo tu blizu, v drugi hiši ... Ne

Opotekaje se je šel iz sobe in kmalu s težkim korakom stopal po stopnicah.

»Pretkan človek!« je vzkliknil zdravnik. »Pred leti nas je okradel in mi uničil očeta, danes pa hoče uničiti moj dobri glas ... Telega pacijenta bi se ne dotaknil za vse zaklade sveta ... Prinesel bi mi nesrečo, kakor njegov ded, poštenjak ... A dosti o tem, dosti! ...«

Znameniti kirurg je bil tako razburjen, da se je tresel.

IV.

Doktor je pričel hoditi po delavnici in je šepetal:

»Davica! ... Preneumno! ... A zakaj je starec prišel sem? ... Prepričan sem, da mu je vsa obleka prepojena s kugo ...

London: Živahen promet po Fleet-cesti in ludgatski vzpetnini.

morem več iti dalje ... Pri tolikih sem bil že zaman ...»

»Pojdite torej še k enemu,« je hladno odgovoril doktor. Starec je kakor zmešan jel mahati po zraku ter se tolči po glavi.

»Pojdem,« je rekel, »pojdem k svojemu umirajočemu vnuku in molil bom, da bi Bog za grehe starcev ne kaznoval otrok ... Bog, usmili se ... moj Bog ... usmili se! ...« je tarnal.

Kakšen red je na tem svetu! ... Ko je bil še krepak, mi je lopov vzel očeta in premoženje, danes, ko se je postaral, pa napade mojo hišo ...»

Doktor se je približal umivalniku ter si umil roke v sublimatovi raztopini. Nato je vzel razpraševalec, ga napolnil z močno dišečo tekočino, poklical strežnika in mu naročil, naj ga obrizga od nog do glave.

Beseda »davica« ga je tako vznemi-

rila, da je hotel takoj pogledati Mirka, a se je prestrašil, da bi se kuga ne prenesla na njegovega sinka...

Še enkrat si je umil roke, preoblekel se in zašepetavši: »Neumnost!« šel v otroško spalnico. Čutil se je, da mu je, čeprav je bil najmanj stokrat v neposrednem stiku z bolniki z nalezljivimi boleznimi, šele danes prišlo na misel, da bi se njegov sin utegnil okužiti!

Dete je mirno spalo, a v razdraženi domišljiji doktorjevi se je pričela vzbujati negotova slutnja. Ali Mirko ne diha prehitro? ... Ne dosti, a vendar nekoliko hitreje... Ali niso njegova usteca očitno preveč rdeča? ... Ali nima v obrazu tistega skritega izraza, ki oznanja bolezen?...

Ne. Dete spi tiho in videti je celo, kakor bi se smehljalo...

Mimogrede je doktor dvignil glavo in se ozrl na bakrorez, predstavljajoč Kristusa... Zdajci vztrepeta... Pomane si oči in čita napis:

»Ljubite svoje sovražnike... izkazujte dobrote tistim, ki vas sovražijo in preganjajo...«

S cveticami porastla skala - je tu... Zadaj vrsta hribov... je tu... Tudi cesta se vidi, cela cesta... Tudi tisti njen del je tu, ki ga je zakrivala Kristusova obleka. A videti je tudi tisti grm na skali, katerega ni videl dozdej še nihče, nihče [izmed živih, in ga tudi ni mogel videti, ker je ta grm na bakrorezu ravno zakrival rokav Odrešenikov...]

Sedaj pa je videti celo cesto in tisti grm, ker jih ne zakriva nič več, kajti Kristus... je izginil!...

Prvi hip se doktor temu niti ni začudil. Zdelo se mu je, da mora biti tako, da je bil Kristus tukaj odveč, a prečital je zopet podpis: »Ljubite svoje sovražnike...«

— kar se pač gotovo ni nanašalo samo na pokrajino... Končno pa ta pokrajina brez človeka? Pokrajina, katero je gledal že šest let, na kateri je bil vedno Kristus z ukazujočim in žalostnim obrazom ter z očmi, uprtimi na drug svet...

Zdajci se je doktor čutil v takem stanju, o kakršnem se mu doslej ni niti sanjalo.

Rodilo se je v njem novo, ne samo neznano, marveč tudi neobčuteno čuvstvo. Snel je sliko s stene, pretipaval njen okvir, steklo... Nesel jo je v delavnico ter jo tam pri žarki svetlobi svetiljke gledal pozorno...

A vse zaman: Kristusa ni bilo gori!...

Naenkrat mu je prišla grozna misel, da se mu je zmešala pamet... Hotel je sliko vreči na tla, poklicati strežnika, poslati po zdravnika in če treba zbežati na ulico in kričati:

»Glejte, kaj se mi je zgodilo!... Pamet bom izgubil!...«

A spomnil se je žene in to ga je izpametovalo. Skusil se je obvladati vsaj nekoliko in sklenil, miriti se v blaznosti, da bi žena tega ne opazila naenkrat ter počasi pripravila na to nesrečo.

Žena!... Ali ga žena pred pol ure ni pokarala zaradi njegove dvomljivosti in ko je on omenil, da bi bilo treba kakšnega znamenja od Boga, ali mu ni odgovorila, da so znamenja božja grozna in — da se jih ne sme izzivati?...

»Znamenja?... Jeli mari to znamenje?« si je ponavljal.

Njegov strah je rastel, čedalje bolj v bojazni, da se mu bliža blaznost.

Slika od Sv. Lucije.

S Primorske.

»Znamenja božja?... Znamenja božja?«... je šepetal z bledimi ustmi. »Kakšna znamenja?... Da moramo ljubiti sovražnika?... Da je treba dobrote izkazovati njim, ki so nam storili krivico?... Da... da je treba iti k temu starcu in mu rešiti vnuka?«...

Položil je bakrorez na mizo, ga pokrtil s papirjem in skočivši k omari, začel naglo izbirati orodja in obveze, ponavljajoč si mehanično: »Subliment... bombaž... igle... cevka... povoji...«

»Ohraniti vredno na nesrečno dete. Morda ž njim vred ozdravim svoj razum.«

Bilo je šele četrta enajst, ko je doktor pozvonil pri najbližjem znanem mu kirurgu.

»Ali mi morete pomagati pri tracheotomiji (prerez vratu)?...« je vprašal kirurga.

»Gospod doktor, ako bi hoteli komu vzeti glavo in jo priti nazaj, jaz bi vam tudi pomagal!« je vzkliknil kirurg, omamljen od vloge, za katero ga je bil določil znameniti tovariš.

V.

Doktor in njegov pomočnik sta hitro našla starčevo stanovanje in njegovo hčer ter se obenem prepričala, da so iskani najemniki zelo revni. Hišnik, ki je dobil od doktorja par goldinarjev, je postal zgovoren in jima razložil, da so se ti stanovalci zadolžili na oglju, moki in kruhu... Ker vrhutega ne plačajo niti stanovanja, jih prihodnjega osmega gospodar požene iz hiše.

»Povej gospodarju in branjevcu, da vse to poplačajo,« je rekel doktor.

»Ali veš, kdo je porok zanje?« je zaklical hišniku kirurg. »Največji doktor v Varšavi, kateremu taki ljudje, kot je tvoj gospodar, niso vredni odvezati čevljev!«

»No, no, kolega, ne bodite tako silni,« ga je opomnil zdravnik s trpkim glasom. »Jutri,« se je obrnil k hišniku, »bodo računati te rodbine poravnani, med tem pa jim vi strežite, dobite za to nagrado.«

Tako govoreč, je pomislil doktor o svojem ravnanju, da bi se prepričal, je li logično? ... Moral je priznati, da v njem, dasi je novo, ni niti stopinje do blaznosti.

Starec in njegova hči sta stanovala v neznatni sobici v tretjem nadstropju. Ko je doktor stopil noter, je spoznal, da je v stanovanju mráz in da niti na ognjišču, niti na mizi ni bilo videti ostankov kakih jedi.

Na eni postelji je ležal starec, ki si je z rokami zakrival glavo; na drugi je sedela nekdanj elegantna, sedaj pa obubožana žena s šestletnim dečkom v naročju. Dete je imelo silno zardel obraz, otekel vrat, težko sapo in kašelj; vse to je izdajalo davico. Včasih je dihanje prenehalo popolnoma in takrat je dete s silnim kretanjem dvigalo roke k obupani materi ali pa trgalo s sebe staro obleko. Človek bi bil mislil, da mora biti vsak čas po njem.

Ko se je doktor s pomočnikom pokazal v sobi, je žena vzkliknila veselja, starec pa se je dvignil, se usedel na postelji ter srpo gledal došleca.

»Usmiljeni Bog... Ivanček bo rešen!«... je rekla žena.

A kmalu se je je polastil nov strah: »Prosim vas, ali ga bo treba operirati? ... ali...«

»Leonija,« se je oglasil starec, »saj sama veš, da... sama si želela operacijo... Saj vidiš, kaj se godi ž njim...«

»Ako je tako, ostanem pri njem... Moram ostati pri njem... Držala ga bom...« je zaklicala strastno.

»Dovolite,« ji je segel v besedo doktor z njemu lastnim mirom, ki je z neodoljivo silo vplival na bolnike in njih okolico. »Ako bo treba operacije, to bomo šele videli. Medtem pa, gospa, bodite tako prijazni, in prinesite nama... gorkega kamiličnega čaja...«

»Nimam gorke vode, niti kamilic...« je pošepetala žena.

»Idite torej k hišniku, gospa; on to pripravi, jaz pa si medtem ogledam dečka.«

»Grozen položaj!... Ni li res?«

»Za mater — da, za zdravnika — ne. Torej gorkega kamiličnega čaja...«

Žena je hitela iz sobe, ta hip pa je

pomočnik odprl veliko skrinjico, ki jo je bil prinesel s sabo, ter pričel iz nje skladati orodje, obveze in nekaj steklenic s tekočinami.

»Gospod,« je rekel doktor starcu, »operacija je potrebna in izvršimo jo takoj.«

»Ali ne boste počakali hčere, prosim?«

»Mislim, da bi nam njena prisotnost nič ne pomagala.«

Pomočnik je zapalil lampico, pritrjeno k reflektorju in refraktorju, položil na mizo nekolikokrat zloženo odejo, nanjo blazino, vrhu nje pa je previdno položil komaj dihajoče dete. Ko je starec to videl, je omahnil čez revno posteljo ter si stokajoč zakril glavo s plaščem.

Medtem je bila njegova hči pohitela dol k hišniku ter ga boječa poprosila, ako bi ji mogel posoditi gorkih kamilic. Obljubila mu je, da pojde, ko ji sinček ozdravi, takoj na delo in poplača vse dolgove, najprej pa to, kar je dolžna njemu, hišniku.

A kako se je začudila, ko je hišnik pred njo snel čepico, jo poprosil, naj izvoli sestri, ter povedal, da stori zanjo vse nesebično, ker je bil doktor rekel, da že jutri poplača njih dolgove v trgovini in dolžno vsoto za stanovanje.

Med temi besedami je hišnik napravil ogenj na angleškem ognjišču ter zavrel vodo prej, nego je njegova žena prinesla kamilic iz lekarne.

Ko je uboga mati dobila gorkih kamilic, jih je nesla gor. A srce se ji je trgalo ob misli, da je sedaj čaka najhujša izkušnja. Pred tem je bila že pripravljena za operacijo, v odločilnem trenutku pa je čutila, da jo zapušča odločnost...

Kaj bo počela, ako poreče doktor, da je operacija potrebna? ... Rezal bo dete pred njenimi očmi... Usmiljeni Bog!...

Obstala je na pragu in s plahim pogledom preletela sobo. Pomočnik si je umival roke, doktor je nekaj gledal pri svetilki, njen oče, sedeč na postelji, pa se je brezsmiselno smehljajal...

Na drugi postelji pa je ležal Ivanček. Namesto rdečega je imel sedaj blede obličje in grlo obvezano, a ni mahal okrog sebe, videti je bil mirnejši in predvsem — ni dihal tako strašno, kot pred njenim odhodom.

»Sedaj ne bo več treba operacije,« je rekel doktor. »Treba je bilo majhne zareze in sedaj sem skoro prepričan, da dete ozdravi.«

Žena je poslušala strmeč, ne verujoč lastnim ušesom.

»Moj pomočnik,« je nadaljeval doktor, »ostane tu čez noč in bo menjaval obveze, a nikakor ne vi, gospa. Ako bi se

zgodilo kaj važnega, o čemer dvomim, pa mi naznanite. Jutri zjutraj, gospa, pa se daste z očetom in otrokom prepeljati v bolnišnico. Vsi potrebujete oskrbe in počitka, kakršnega ni najti v tem stanovanju.«

»Nimamo za bolnišnico!...« je šepnila žena preplašena ter se po prstih tiho bližala dečku.

»Imeli boste in — vse si plačate sami, iz lastnih zaslužkov, kakor vi, tako tudi vaš oče.«

To izgovorivši si je doktor ogrnil plašč, dejal čepico na glavo ter hitro odšel iz sobe. A na stopnicah ga je ustavil nekdo. Bil je starec. Pokleknil je pred zdravnikom ter mu jokaje poljuboval roko.

VI.

Čerski se je vračal domov skoro vesel. V pičli uri je doživel nekaj nenavadnih dogodkov, iz katerih se je izmotal, kolikor je moral soditi, ako že ne kot zmagovalec, pa vsaj ne s sramoto.

Ako je bil čudoviti dogodek z bakrorezom samo halucinacija, potem doktorju nikakor ni grozila zmešanost misli. Kajti ne samo, da niti za hip ni izgubil zavednosti in razsodnosti, marveč se je celo dvignil na višjo stopinjo moralnega razvitka, in to vendar ni znamenje blaznosti.

Ako pa je bila Kristusova slika, ki je izginila, nekako »znamenje«, potem mu tudi v tem slučaju nič ne more pretiti. Saj je vendar poslušal zapoved, ko je izkazal dobroto tistim, ki so mu delali krivico. Pri vseh teh resnih premišljevanjih je postajal doktor tem nemirnejši, čim bolj se je bližal svojemu stanovanju.

Ako pa je podoba Kristusova izginila z bakroreza, izginila v resnici, izginila za vedno... kaj potem?... Ta grozni bakrorez je treba skriti pred ženo, ki jo je imela za eno svojih najdražjih svetinj,

Umorjeni ministrski predsednik graf Stürgkh.

skriti pred Mirkom, kateri je vsak dan zjutraj in zvečer pred sliko opravljal svoje kratke molitvice. In tako bi Kristus izginil ne samo za njega, marveč tudi za tiste, katere ima najrajši!...

Doktor je odprl vrata svoje predsobe, oddal čepico in plašč strežniku ter, zbravši vso svojo odločnost, stopil s krepkim korakom v delavnico. Tak hip se mu je zdelo, da gre nasproti stvari, ki je groznejša od same smrti, da vladja v igri o — rešitvi ali pogubi. Kajti, ali bi po vseh teorijah in sistemih filozofije ne zaslužil imena propalnice človek, kateremu je iz doma na tak nezaslišan način izginil Kristus?

Doktor se je približal mizi, z rezkim zamahom odgrnil papir, ki je zakrival bakrorez, ter pogledal.

Na skali, s cvetjem pokriti, je sedel Kristus ter gledal na dvomljivca z modrimi in tužnimi očmi, v katerih je žarela skrivnost brezkončnosti.

On je torej zopet tu, ni zapustil njegovega doma in ne preneha izliviati ganljivega blagoslova na njegovo delo, na njegovo dobro ženo in na nedolžno glavico otrokovo.

Romunski ministri. Od leve: Bratianu, Peter Carp in Filipescu (†).

BOY.

Roman. — Španski spisal Luis Coloma.
Prevel A. Kalan.

(Dalje.)

Sodnik ukaže odpreti okna in vrata na dvorišče; tudi so prižgali plinovi svetilki, ki sta viseli izpod stropa. Tedaj pa se je prikazala grozna podoba nasilne smrti in skrivnostnega zločina v vsej goloti.

Prostor je bil majhen in nizek; po stedah je viselo polno kapuc in drugih oblek za maske. Ob vznožju maske, ki je bila kot prodajalka oblečena, je ležal počez mrlič, pokrit s pisanimi odejami, ki so se s svojimi konci močile v krvavi mlaki; kri se je že strjala in zato obvisela na robu odeje.

S studom sem se obrnil proč, da bi ničesar več ne videl. Strašna, usiljena misel me je obvladala in se mi kakor z

na elegantnem svetlobarvnem, s svilo podloženem ogrtaču, ki je bil prav tak, s kakršnim je Boy ponoči pokrtil marmornata pleča svojemu staremu dedu. Na levem rokavu je bilo videti nekaj krvavih kapelj. Z roko posežem v žep in od tam izvem fin robec, obrobjen s širokimi umetnimi čipkami. Na enem voglu je bila vdolana knežja krona in pod krono znamenje »Ks.«, začetna črka Boyevega krstnega imena: Ksaver in vojvodska krona španskih grandov. »Za Boga svetega! — Kako je vse to sem prišlo?«

Kakor da sem znorel od groze, skočim ven na dvorišče, iščem svetlobe, zraka, solnca, sploh nekaj, kar mi pomaga iz zmede teh grozot in peklenških zapletk, kjer se je potapljal moj razum, kjer je trepetal in omahoval kakor lučka, kadar ugaša. Na nasprotni strani dvorišča je bil visok zid z malim okencem, kjer je mrlo v treh posodicah bazilijno grmičevje, ki je že popolnoma ovenelo in izgubilo vso barvo, ker mu je nedostajalo zraka in svetlobe.

»Ta-le, ta-le! Ta je bil z njim, ko je odšel z bala! Oh, oh, oče! Umorili so ga! Nimam ga več!« ...

Nato se je prikazal drug še grši obraz in potem tretji, če je sploh mogoče, še grši ... in okno se je šklepetaje zaprlo ... Od znotraj pa se je čulo vpitje, kričanje, jok, zabavljanje vsevprek, nato pa je zatulila ujeta ženska, kakor da se je onesvestila.

X.

Vse to je bilo kakor strašna mora, ki tlači truplo in pritiska na dušo. Ko se vzbudiš, ti ostane nejasen spomin, kjer se razležejo oblike in trdni pojmi, spomin, kjer se splošnost oživlja, podrobnosti pa se porazgublajo. Pri tem pa se ponavlja muka, strašilne podobe se nanovo vzbujajo, in človeka zopet prevzame stiška, kakor spomin na zoprno jed provzroča novo zoprno slabost.

Tako je bilo z menoj dolgo časa in me prime še sedaj, kadarkoli se spomnim na divji vzrok Mariquite, ki mi udari na ušesa in razburi moje živce.

Kaj da sem takrat storil, mi ni več v jasnem spominu. Zdi se mi, da sem iskajoč izhoda hitel v prodajalno, pa da sem našel vrata zaprta, da sem tam letal semtertja kakor ujeti ptič v kletki, da sem metal lonce na tla, posodo prevračal, da sem z neko ojstrino, ki mi je prišla v roke, razrezal sukneno prevleko na mehkem stolu.

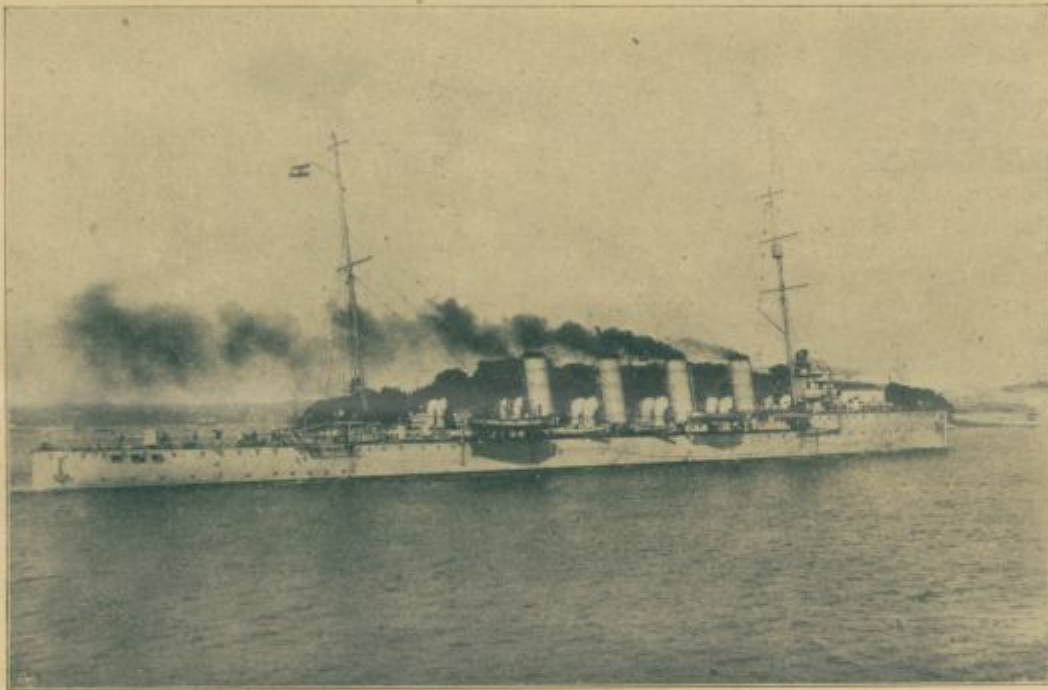
Zunaj pred vrati sem čul, kako so mrmrale gosto natlačene množice, opazil sem celo, kako so se radovedni obrazi gnetli ob razpoki izložbenega okna, ki se ni dobro zaprlo.

Skozi to razpoko sem tudi videl, da so čez nekaj časa gospoda od sodišča krenili iz hiše v ulico Alvarges. Zopet je bila nosilnica zadnja in nosilci so stopali počasi in trdo; nesli so truplo umorjenca v bolnišnico, kjer bodo še pregledali truplo, preden je pokopljejo.

Jaz pa sem kakor blisk skočil čez temni hodnik, šel skozi pisarno »zelenega ptiča«, kjer sem kar preskočil krvavo lužo, šel hitro, kolikor so me nesle noge, po vijugasti ulici in tako prihrpel do vrat svojega stanovanja.

Na vrhu stopnic me Celestin skoro ujame v svoje roke, mi vzame iz rok od pomade še mokro krtačo, ki sem jo nevede kot orožje trdo držal v svoji pesti.

Gotovo je slutil Celestin, da sem tudi jaz zvedel za govorice, ki mi jih je on omenil kakor neumnosti; toda ta vzor-služa je

Naša mornarica: Bojna ladja »Admiral Spaun«.

žebujem zabila v možgane in ni je mogla pregnati resničnost, ki je bila še bolj grozna:

Cin-cin ...
ob vratih zvoni.
Cin-cin ...
Ne odpremi! — Mir! Mir!

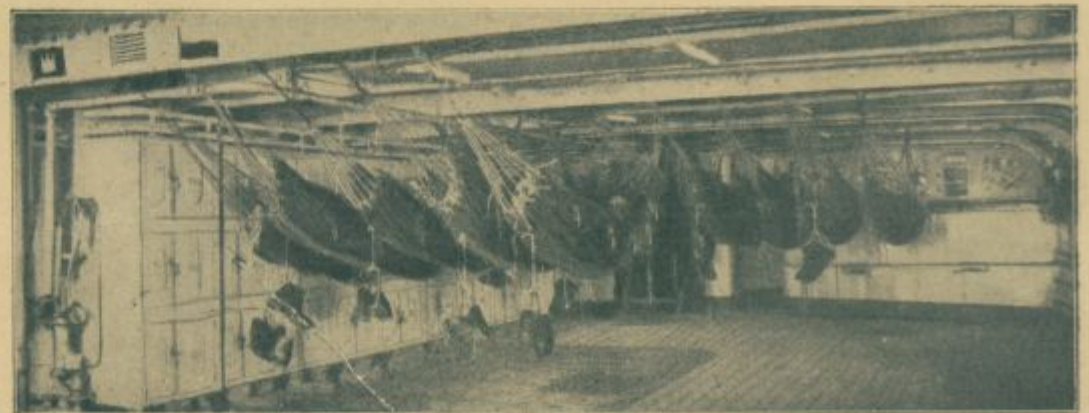
Sodnik ukaže, da naj odgrnejo odejo. Jaz sem hotel bežati, pa nisem bežal, nisem hotel gledati, pa sem zoper svojo voljo gledal, in vendar moje vsled groze izbuljene oči, stisnjena usta, ki niso mogle klicati na pomoč, vse to ni moglo zatreti meni usiljene predstave, ni me moglo oprostiti moje edine misli:

Cin-cin ...
saj je lahko smrt,
cin-cin ...
ki straši za menoj ...

Nekaj samo sem opazil, ko mi je ta grozoviti »cin-cin« odmeval po možganih: od mrtvobledih lic so mrzlično odpadali umazano-pisani drobci šminke ...

Pred temi strašili sem ubežal v kot in zakril sem si obraz z obleko, ki je ležala na mizi. Tukaj pa mi je prijetno zadehtelo po ruski juhti in spomnil sem se na Boya. Mehanično sem se dvignil, da vidim, odkod ta vonj, ki je bil posebno ljub mojemu prijatelju. Spoznal sem, da mi je čelo počivalo

Top sem gledal tja, ne da bi kaj umeval ali razmišljal, in v hip se mi je zdelo, kakor da vidim v okviru čarovniškega ogledala glavo, bled, grd ženski obraz z razpršenimi lasmi, ki se je počasi in previdno dvigal in vame uprl svoje prestrašene oči,

Mornarska spalnica na šolski ladji.

ki so se kar izbulile, ko so mene spoznale. Prikazen je izginila, se zopet prikazala in vdručič izginila, in cvileč obupen glas se razlegne po zraku, kakor bi sova zavriskala, glas poln strahu in srda:

bil eden izmed onih molčečih ljudi, ki samo to vedo, kar morajo vedeti; zato je le dejal ozirljivo in previdno:

»Gospod grof Baza ni odpotoval z vlakom ob četrtno sedem.«

To je bil odgovor na moje naročilo, naj poizve na kolodvoru, ali je Boy odšel z jutranjim vlakom. Bil sem že itak ves oplasen in prestrašen, in sedaj sem začutil novo bridkost, kakor ranjenec začuti meč, ako se dotakne rane, in kakor razburjen, razvajan človek, ki ga dražijo, ker ne gre vse po njegovi trmi, sem ga kar navadno sirovo nahrulil:

»To ni mogoče! Kdo je to rekel?«

»Uradnik pri blagajni, ki oddaja vozne karte.«

»Kaj bo ta tepec vedel?«

»On ve, da ob jutranjem vlakom ni oddal nobene karte za Cadiz.«

»No, je pa grof vzel karto do San Fernando in se odpeljal z mešancem ob devedetih in dvajset... Gospod grof je odpotoval, saj ima službo na ladji 'Ferrolano'. Ali si razumel?... In tja se sedaj tudi jaz odpeljem ob desetih štirideset... Zapomni si to!... Tako je in nič drugače... Na delo, hitro, mojo obleko!... Ali nisi slišal? Kaj še čakaš?«

»Najprej jih je treba prestrašiti, potem pa spraviti na varno.«

S temi besedami bi mu stisnil roko, bi odveslal nazaj na breg, ob pol osmih bi bil že zopet v X, kjer bi vrlega Don Cezarja Fernandezza še pred njegovo večerno sejo v kazini napadel doma, da on kakor mogočni Neptun v sodnikovi togi z odločnim »Quos ego!« ukroti nesrečonosni vihar, ki ga je z verig spustila hudičeva »zelena ptica«.

Ta moj načrt, kajne, je bil brez težav?

Tako sem hitel na kolodvor, da sem moral tam še dolgo čakati. Sedel sem v prazen voz za odhod pripravljenega vlaka, zaprl sem vrata v nadi, da ostanem na potu v vozu sam s svojimi mislimi; ker jaz sem prepričan, da se nam pot najbolj prikrajša, ako nas kaka misel tako prevzame, da pri tem vporabljam vse možnosti mislečega človeka. Zdi se, da človek na zunaj tedaj spi, in ona misel je kakor sen njegovega spanja.

A želja po samoti se mi ni izpolnila;

znan, to bo dognala sodnijska preiskava. Grof Stürk je užival posebno zaupanje svojega vladarja, bil je v sedanjem vojskinem času proti temu, da bi se sklical državni zbor in tudi za sklicanje delegacij se ni ogreval. Njegovo mnenje je bilo to, da naj sedaj v Avstriji vsakdo stori svojo dolžnost, da Avstrija zmagoslavno konča sedanjo strašno vojsko, da se v teh hudih dneh ogiblje vsake prilike kakega razpora. In ker je mislil, da bi se v državnem zboru pojavljali taki razpori, zato je bil odločno proti parlamentu. V tem oziru je stal v nasprotju večinomam v vsem poslanci, ki so se izrekli za sklicanje državnega zbora. Pokojni minister-predsednik je bil strogo nemškega mišljenja, vendar mož, ki se je moglo z njim razgovarjati, resen in odkrit. — Vsakdo brez razlike strank mora obžalovati kruto smrt in obsoditi ljudi, ki na tako nečloveški način nastopajo proti svojim političnim nasprotnikom. — Kot naslednik minister-predsednik se največkrat imenuje baron Koerber. — Z rožicami ne bo poslano nobenemu.

Svetovna vojska.

Na bojiščih zadnje dni ni bistvenih izprememb razen v Dobrudži.

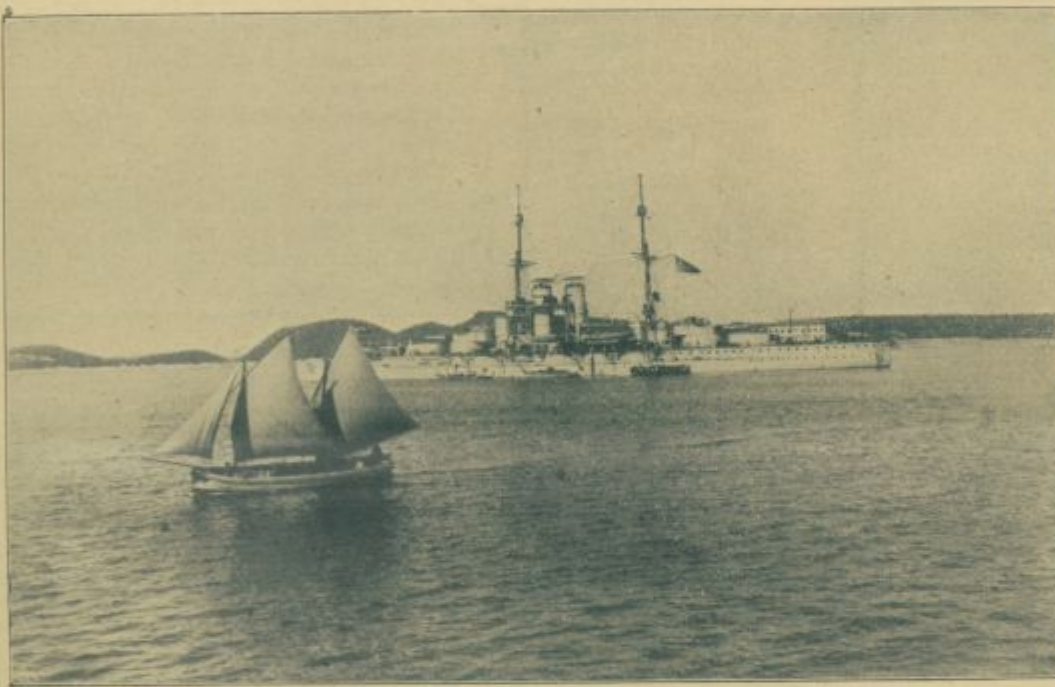
Na Krasu se vrše še vedno od obeh strani velike priprave za odločilne bitke, ki se vrše še pred zimo in odločijo položaj v Primorju. Ker so naši, dasi v veliki manjšini, zadnje strašne laške napade odbili s svojo neustrašenostjo in z nadčloveškimi napori, nas navdaja upanje, da bodo kot zmagovalci odbili tudi zadnji letošnji odločilni napad, pri katerem se odločuje usoda našega Trsta.

Na francoskem in ruskem vedno boji, a brez kake odločitve. — Zelo slabo se godi pa Romunom; dobivajo batine, kakor so jih pošteno zaslužili. V Dobrudži so jim naše armade vzele Konstanco in Črnovodo, vrgli so jih iz silno utrjenih poštojanek, vzeli so jim železnice in jih pode na sever in na vzhod. Najbrže da bodo morali Romuni izprazniti celo Valahijo z Bukareštom vred in vsak dan jim bo umikanje težje, ker so se njih sovražniki polastili vseh železnic. Naši so ob teh zmagah zaplenili tudi veliko živil, ki jih sovražnik, ker je bil iznenaden, ni mogel uničiti. Rusi so pohiteli Romunom na pomoč, a prišli so prepozno in so se morali tudi umakniti.

GOSPODINJSTVO.

Cenen mali kruhek. Zmešaj v skledi za kruh $\frac{1}{2}$ kile pšenične moke, 6 grenkih mandeljev, 5 dek lešnikov, 6 stolčenih žbic, dve žlici sladke skorje, 5 dek limoninih lupin in 18 dek sladkorja. Dve desetinki vrelega mleka stepi s 4 žlicami medu in 4 dkg surovega masla, vlij vrelo v moko v skledi, premešaj dobro. Pretepi jajce s soljo, da bo penasto in primešaj še to, potem pokrij testo, ki mora stati 3 dni poleg peči ali sicer na toplem. Četrty dan potrosi desko z moko, stresi testo nanjo, potrosi s polovico kvasnega prahu in malo moke, pregneti testo in razdeli ga na dva dela, razvaljaj jih na pol centimetra debelo, razreži na štirioglate kose in

Naša mornarica: Bojna ladja »Szent Istvan«.

Vse te podmene, ki sta me z njimi v tem hipu navdajali nada in želja, so se mi zdele vse gotova, dokazana dejstva, in na tej podlagi sem si zasnoval načrt, ki sem ga nameraval izvršiti brez vsakega oklecanja; takrat pri meni razsodnost še ni ustvarila take razdalje med voljo in dejanjem, ki se pogloblja z leti v brezno ter je grob toliko blagih namer in plemenitih nagibov.

Domisljija, gnana od strahu, mi je pisano kakor ponavadi slikala najblažje podobe, in jaz sem bil prepričan, da je dejstvo, kar sem si sam izmislil in naslikal.

Ob dvanajstih osem bom v Cadizu in pol ure pozneje v zalivu na krovu »Ferrolana«... Videl bom že Boya, kako z daljnogledom motri s krova čoln, ki me vozi; že sem si predstavljal, kako si je izmišljeval, da bi opravičil svojo skrivnostno vedenje. — Jaz pa, da bi ga prav resno in dostojanstveno prekinil in mu za strah naslikal v grozni podobi vse, kar sem videl in skusil, bi ga zopet s tem tolažil, da je moj stric prijatelj s preiskovalnim sodnikom, znanim in poštenim Don Cezarjem Fernandezom y del Roble, ki bo gotovo vedel v pravi tir zakrnuti vsako zmotno in vsakatero spletko...

»Tako je treba ravnati z otroki,« bi rekel ob tej priliki Boyu in ga iskreno objel.

kmalu stopi v moj oddelek v žalno obleko opravljena gospa z otrokom; vsedla sta se v kot nasproti meni. Nato pride k nam kanonik z višnjekasto obrobljenim ovratnikom; nosil je seboj široko vrhno suknjo in visok klobuk; za njim prispe zgovoren star gospod, ki kanonika posebno spoštljivo pozdravi in se ob njegovi strani vsede ravno nasproti meni.

Stari gospod je šel po denarnih opravkih v Cadiz; kanonik pa zato, da prevzame na pepelnico cerkveni govor v stolnici. To sta si brez vprašanja dopovedovala drug drugemu glasno, kakor to radi delajo Španci; na tem se naši spoznajo, kadar potujejo.

(Dalje.)

Po svetu.

† Grof Stürk.

Minuli teden je pretresla svet novica, da je dr. Fric Adler, tajnik socialno demokratične stranke in urednik lista »Boj« s trojnim strelom v glavo usmrtil z revolverjem avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürka.

Vzrok, zakaj da je bil umorjen, ni

speci v vroči pečici. Ko so pečene, namaži z beljakom in potrosi s sladkorjem.

Namesto medu za ta kruhek ali za kaj drugega, kuhaj $\frac{1}{2}$ litra zmetke ali posnetega mleka s 35 dkg sladkorja. Kuhati se mora nepokrito, počasi, dobre $\frac{3}{4}$ ure. Med kuhanjem mešaj pridno, da se mleko ne vsede na dno. Posnetemu mleku primešaj h koncu malo citronove kisline. Kadar je zmes medeno gosta, je med gotov; ohladi in primešaj še malo surovega masla in par žlic mleka.

Sočen koruznjak. Zjutraj vmešaj $\frac{1}{4}$ litra zdroba v $\frac{1}{2}$ litra kislega mleka, predpoldne posoli in osladi testo in vmešaj rahlo $\frac{3}{4}$ praška za kvas. Razstopi na pekači surovega

čih ali ki morajo vstajati ponoči. Za take je pač treba malo zakuriti, sicer jih sili premrzel zrak vedno na kašljanje. Zdaj pa pride potreba, da ostane v bolnikovi ali v bližnji sobi okno odprto, kajti od peči razgreti zrak zopet ne ugaja bolnim pljučem. Odprto okno in zakurjena peč pa dasta bolniku mir in spanec. —

DOGODBE.

Na slamnicah. Deset slamnic ob vsaki steni in po sredi deset in na njih trideset rekrutov s hropečimi, neprespanimi sanjami — take so noči v kasarni.

Včasih se prebudim nenadoma, ko da bi me kdo poklical. Gromko, težkoplaskajo kaplje po šipah; ne vem, če še kje na svetu tako čudno brni ta pesem kot ob oknih naše kasarne. Zunaj na cesti gorijo luči; trdni prameni, ki komaj prozorno odsevajo na stropu, so prenasičeni s prašnim, zatohlim zrakom. Tudi misel je vsa nejasna, komaj da čutim njeno istinitost. — »O ne, ne tako!« Skoro prestrašim se, kadar govori kdo v sanjah. Poleg mene leži Oldo, mlad fantek z drobnimi otroškimi prsi; samo njegova roka je trda in težka, da votlo zahrešče trhla tla, kadar v krčevitem polsnu udarja nanje. — »Oldo, čuješ?«

Oldo sedi na slamnici, si mrzličavo mane oči in vprašuje s plašnim glasom.

»Kaj je, alarm? Moj Bože, alarm, alarm!«

»Saj ni alarma, nič hudega, Oldo! Kaj se ti je zdaj sanjalo?«

»Sem spet govoril?«

»Vsako noč kličeš kakor na pomaganje.«

»Jaz?« zre vame Oldo in se tiho domišlja svojih sanj. Dolgo molči, nepregibno oprt na zglavje. Polagoma, brez besede se zastrmi v okno in na cesto, kjer gorijo luči: stara, dvonadstropna hiša z velikimi, temnimi okni; samo okno nad portalom je napol razsvetljeno od rdečih lampijončkov, ki obzarjajo napis: Otto Wurst, Stadtkino.

»Se tebi nič ne sanja?« Ne da bi čakal nepotrebnega odgovora, se ogrne v koc in stopi k oknu. Cesta je vsa blatna in razdrapana, mesto prazno in pusto. Pod lampijončki kričijo senzacionalne reklame, v veži sloni pijano dekle in žvižga v zamolkem, dolgočasnem tonu: Susanne, Susanne!

»Jutri je nov program!«

»Hodiš v kino, Oldo?«

»Ne!« Naglo, utripajoč od hladne noči, se vrne na ležišče. Kadar ga tako vidim, nadložnega in tihega, se mi vzbudi resnično čustvo. — »No, Oldo, kaj se ti sanja?«

»Aufsatz normal!« kliče nekdo iz kota z blodnim, pojemajočim glasom.

»Aufsatz normal!« ponavlja Oldo, stiskajoč se pod koce. »Brez zamere, bratec!«

In spet molčimo. Govorijo samo kaplje, ki bijejo ob oknih, in živijo samo prameni, ki umirajo na steni. (Jože Plot.)

Za glavobol predpisujejo zdravniki ponajveč živce pomirjajoča sredstva. Kot tako uživa dober sloves že skozi mnogo let Fellerja dobrodišeči

fluid iz rastlinskih esenc zn. »Elza-fluid«. Njega bol lajšajoče lastnosti se jako hvalijo. Tudi osvetožujoč dober vonj in prijetna hladnost ugodno vplivajo pri glavobolu kakor tudi pri migreni. Vojne cene 12 steklenic tega mišice jačujočega, živce pomirjajočega domačega zdravila pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 331 (Hrvatska). Če je pa glavobol posledica slabe prebave, zaprtja ali drugih prebavnih težkoč, hitro odpomorejo lagodno odvajajoče rabarbarske kroglice zn. »Elza-kroglice«. 6 škatljic stane poštne prosto 4 K 40 v. Oboje domačih zdravil bodi toplo priporočeno in naj bi ju imeli vedno pri roki zlasti taki ljudje, ki pogosto trpe vsled glavobola. Na ta način si takoj prežene napade migrene in se tako obvarujejo pred nje zopetnim nastopom — Fellerjev črtnik zoper migreno hitro učinkuje in ga je lahko nositi seboj v žepu, ceena mu j K 1. (—vt—)

Angl. vojaki na solunskem močvirju jemljejo kinin za zdravilo.

masla toliko, da pokrije dno, razbela, stresi testo na mast in peci počasi. Med pečenjem ga je treba večkrat nakapati z mlekom ali s smetano in h koncu namazati z mezgo.

ZDRAVSTVO.

Topla postelja in mrzla soba. Kdor je bolan na živcih, spi bolje v nezakurjeni kakor v zakurjeni sobi; ne dene mu pa dobro mrzla postelja. Jako mrzla postelja naravnost prežene nervoznemu in tudi drugim bolnikom spanec in jim vzame preveč telesne toplote. Mrzla postelja škoduje tudi ranjenim in sploh slabotnim odraslim in otrokom. V nekem zdravilišču so delali poizkuse, da bi dognali, če vpliva topla postelja na spanec. Postelje so segreli s soparo in so delali poskušnje predpoldne med enajsto in dvanajsto uro. Ako je bila toplota prav regulirana in je znašala od početka 40—45 stopinj, so zaspali bolniki navadno v desetih minutah. Ko so se prebudili, so se počutili prav dobro. Iz tega, ker se jih je lotil spanec ob tako nenavadni uri, je razvidno, da so zaspali vsled toplote. Te izkušnje so tudi dognale, da prepodi prevročna postelja spanec in povzroči razburjenje in glavobol. Torej ne sme biti preveč toplote, kar je navadno, če je soba zakurjena in bolnik dobro odet. Dr. Schaffer svetuje, da bi spali bolniki v mrzli sobi, da bi jim segrevali posteljo z bučogrejljko ali pa pregledali rjuhe z vročim železom. To pa ne pomore dosti, če je postelja vlažna od bolnika in se ni mogla posušiti v mrzli sobi; vlažna žimnica in odeja so kakor led, bolnik, a tudi zdravi se ne počuti dobro v njej. Edina pomoč je zračenje posteljnine. Prezračena posteljina se pa more potem posušiti in segreti pri peči. Le v taki postelji bo spal bolnik v mrzli sobi dobro. — Nekaj drugega je z mrzlo sobo pri bolnikih, ki kašljajo, ki so sploh bolni na plju-

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)

priporoča svojo

ZALOGO vsakovrstnega kolonijalnega in specerijskega blaga —

ZALOGO najboljših mlekarskih izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka —

ZALOGO zajamčeno pristn. vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrvatske, Istre in Dalmacije, najboljše domače slivovke, tropinovca, konjaka in ruma. (Kleti v Sp. šiški št. 152) —

ZALOGO vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojnik vedno na razpolago —

ZALOGO raznih močnih krmil, gnojil, semen itd.

Lepa koža

obraza in rok, ki jo pri mnogih ljudeh občudujemo, prinaša svojim lastnikom dvojni dobiček. V prvo je lepa, mehka, bela koža za zdravje celega telesa potrebna, kajti le ta čednost in mehkost kože omogoči nemoteno dihanje skozi kožo. Nadalje napravi lepota obraza in rok na naše soljudi prijeten, razveseljav vtiš. Nečednost

kože, mozoli, miteserji, pege, ožgana mesta od solnca itd. napravijo pa neprijeten vtiš, kar je mnogokrat neugodno. Nadalje motijo te nečistosti kože dihanje skozi kožo, in to je nezdravo. Mnogo tisoč mož in žensk rabi v varstvo in negovanje kože Fellerjevo priznano pomado za obraz in varstvo kože »Elsa«. Predvojna cena: stane 1 posoda 2 K (2 posodi 5 K). V nasprotju z mnogokrat škodljivimi sredstvi za lepoto je popolnoma neškodljiva. Odpravi nečistosti kože, varuje zoper ožganja po solncu, zoper pege, odpravi miteserje, mozole itd. Namesto ožstrega in škodljivega mila naj se vzame za obraz Fellerjevo lilijno milo (1 K) ali Fellerjevo borakamilo (80 vinarjev) in toaletni umivalni prašek (borakov prašek, 1 krona).

Bujna rast las

ki napravi vsak obraz lepši, se pridobi z negovanjem las s Fellerjevo pristno Tannochina-pomado za rast las »Elsa« (1 posodica, št. I, 1 K 60 vin., močnejša vrsta, št. II, 3 K). Ona okrepi glavno kožo, prepreči plešo in prerano osivljenje, napravi novo rast zdravih, elastičnih dolgih las v barvi mladosti, napravi trde lase mehke in elastične, tako da se da lahko lepo frizirati. Ne vsebuje nobenih škodljivih snovi in zasluzi vsled tega prednost pred škodljivimi preparati, ki jih mnogokrat nelekarnarji ponujajo. Za negovanje brk Fellerjevo mazilo za brke (50 vin.). Naroči naj se naravnost pri E. V. Feller, lekarnar, Stubica, Elsa-trg 331 (Hrvatsko).

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik Josip Klovár.